

ב"ה. יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד.

משיחות ש"פ נצבים ה'תנש"א, יום ב' דר"ה, וש"פ וילך ו' תשרי ה'תשנ"ב

א. מעלתה המיוחדת של השנה החדשה¹ (ה'תשנ"ב) – מודגשת (לכל לראש) בקביעות השנה, ובפרט בהענינים העיקריים שנקבעו עליהם סימנים ע"י גדולי ישראל, ומהם:

א הקביעות דראש השנה ביום שני בשבוע – כהסימן "פתבג המלך"², "ב"ג המלך פת וילך"³, שכשחל ר"ה (שענינו "תמליכוני עליכם"⁴, "המלך") ביום ב' או ביום ג', "פת וילך, פת מלשון פתות אותה פתים"⁵, שמחלקים נצבים וילך לשתיים"⁶, שקורין פרשת נצבים בשבת שלפני ר"ה, שבת סליחות הב',⁷ ופ' וילך בשבת שלאחרי ר"ה, שבת שובה.

ומעלה יתירה בהקביעות דר"ה ביום ב' גם לגבי הקביעות דר"ה ביום ג' (ששניהם נכללים בהסימן "פתבג המלך") – בשתיים: (א) בהסימן "ב"ג המלך" – די ש לומר, שהב' והג' (ב"ג) רומזים גם לב' הימים דר"ה (יום ראשון דר"ה – ב', ויום שני דר"ה – ג'), (ב) ובשייכות לקריאת התורה ("פת וילך" . שמחלקים נצבים וילך לשתיים") – שקורין "אתם נצבים היום גו'" (ש"היום" קאי על ראש השנה⁸) תוך ג' ימים (שבת, יום ראשון ערב ר"ה, ור"ה) שנחשבים (בכמה ענינים) למציאות אחת.⁹

¹ נוסף לכך ש"בכל שנה ושנה יורד ומאיר . . . אור חדש ומחודש . . . עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה" (תניא אגה"ק סי"ד).

² לשון הכתוב – דניאל א, ה. ועוד.

³ טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד. מחזור ויטרי סי' שג. אבודרהם בסדר הפרשיות וההפטרות. בעה"ט ר"פ וילך.

⁴ ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

⁵ ויקרא ב, ו.

⁶ מג"א שם. פר"ח שם. מחזור ויטרי שם ("פת וחילק פרשת וילך, מלשון פתות אותה פתים"). אבודרהם שם.

⁷ נוסף על שבת סליחות הא', שבת פ' תבוא, שבקביעות כזו (ב"ג המלך) מתחילים אמירת הסליחות "במוצאי מנוחה" דפ' תבוא (משא"כ כשר"ה חל ביום ה' או ביום ז', שישנם ד' ימים דאמירת הסליחות מ"מוצאי מנוחה" דפ' נצבים), ומאריכין באמירת הסליחות במשך יותר משבוע שלם (ראה עט"ז לשו"ע או"ח ר"ס תקפא. לבוש שם).

⁸ רמ"ז לזח"ב לב, ב (הובא בלקו"ת תבוא מא, ג). וראה גם זח"ג רלא, א. פענח רזא ס"פ נצבים. לקו"ת ר"פ נצבים.

⁹ ראה (לדוגמא) פסחים קו, סע"א. ועוד.

ב הסימן דקביעות השנה (כמודפס גם בהלוחות) הוא בש"ז: ב' – יום
ב' שבו חל ר"ה, ש' – שלימה, שחשון וכסלו שלמים¹⁰, ז' – יום ז' שבו חל
ר"ח ניסן.

וענין זה קשור עם היותה שנה מעוברת – כי, כשר"ה חל ביום ב'
(ב'), וחשון וכסלו מלאים, שנה שלימה (ש'), לא יחול ר"ח ניסן בשבת (ז')
אלא בשנה מעוברת.

ונמצא, שבשנה זו ישנם ג' ענינים של שלימות – שלימות משולשת:
(א) השלימות הקשורה עם החדשים חשון וכסלו ששניהם מלאים, (ב)
השלימות הקשורה עם שנת העיבור – שע"י הוספת חודש העיבור (הי"ג)
נעשית השנה כולה "שנה תמימה", כדרשת חז"ל¹¹ "שנה תמימה, להביא
חודש העיבור", (ג) והשלימות הקשורה עם הקביעות דר"ח ניסן ביום
השבת – שגם יום ראשון דפסח חל בשבת, והתחלת ספה"ע (ממחרת
הפסח) היא במוצאי שבת, "ממחרת השבת" גם כפשוטו, שאז ישנם
שבע שבתות תמימות בשלימות, שבועות שמתחילות באחד בשבת
ומסיימות בשבת, כימי בראשית¹², תמימות בשלימות¹³.

ויש לבאר המעלה המיוחדת שבקביעות השנה, הן בנוגע להקביעות
דר"ה ביום ב' וג' (ב"ג המלך), והן בנוגע להקביעות דהמשך השנה, ועל
הסדר: חשון וכסלו מלאים, שנה מעוברת, ור"ח ניסן (וחג הפסח) בשבת
(בש"ז); ונוסף על המעלה דקביעות השנה יש לבאר גם המעלה
המיוחדת דשנת ה'תשנ"ב לגבי שאר שנים שקביעותם כן היא, וכן יש
לבאר הקשר והשייכות דכל ענינים הנ"ל, כדלקמן.

ב. ב"ג המלך:

⁽¹⁰⁾ "סדר החדשים המלאים והחסרים . . . אחד מלא ואחד חסר על הסדר . . .
מרחשון וכסלו* פעמים יהיו שניהם מלאים ופעמים יהיו שניהם חסרים ופעמים יהיו
מרחשון חסר וכסלו מלא. ושנה שיהי' בה שני חדשים אלו מלאים היא שנקראו חדשי'
שלמים" (רמב"ם הל' קדוה"ח פ"ח ה"ה"ו).

**(*) הטעמים להשינוי בחדשים מרחשון וכסלו דוקא – ראה ספר העבור (להקדמון
ר' אברהם בר חייא הנשיא) שער השמיני. יסוד עולם (לרבינו יצחק בן יוסף תלמיד
הרא"ש) מאמר רביעי פ"ט. ועוד.**

⁽¹¹⁾ ערכין לא, א – במשנה. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ב ה"ה.

⁽¹²⁾ פסיקתא דר"כ פ"ח. פס"ר פ"ח. ראב"ן ספ"ו. ראב"ה פסחים סתק"ו. ועוד.

⁽¹³⁾ ראה בארוכה שיחת אחרון של פסח תנש"א (סה"ש תנש"א ח"א ע' 437 (לעיל
ע' 56) ואילך; 447 (לעיל ע' 66) ואילך.

מעלת הקביעות דר"ה ביום שני – להיותו בסמיכות הכי גדולה ליום ראשון¹⁴:

יום ראשון בשבוע הוא בדוגמת יום ראשון דהתחלת הבריאה – שלכן נקרא "יום ראשון" אף שכבר עברו רבבות ימים מששת ימי בראשית¹⁵, וכמודגש גם בשירו של יום, "בראשון מה היו אומרים לה' הארץ ומלואה, על שם שקנה והקנה ושליט בעולמו"¹⁶.

זהו גם ענינו של ר"ה – כמ"ש¹⁷ "זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון", וכמודגש גם באמירת המזמור לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה (שירו של יום ראשון) בתפלת ערבית דליל ר"ה¹⁸, התפלה הראשונה דר"ה¹⁹.

ובפרטיות יותר:

ידוע²⁰ ביאור הטעם ש"זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון" קאי על ר"ה (א' בתשרי), אף שבכ"ה באלול נברא העולם²¹ וא' בתשרי הוא יום הששי לברה"ע – להיותו יום ברא אדה"ר, עיקר ותכלית ומטרת הבריאה כולה, ועל ידו נפעלה שלימות בכל הבריאה כולה, כמבואר במדרשי חז"ל²² שאדה"ר קרא ואמר לכל הנבראים שבעולם "בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו"²³, והמליך את הקב"ה למלך על כל הארץ, ע"י ההכרזה "הי' ²⁴מלך גאות לבש"²⁵, ודוגמתו בכל ר"ה,

⁽¹⁴⁾ כי, ביום ראשון עצמו לא חל ר"ה, כהכלל "לא אד"ו ראש" (טושו"ע או"ח ר"ס תכח). וראה לקמן ס"ה.

⁽¹⁵⁾ לקו"ת שה"ש כה, סע"א. ובכ"מ.

⁽¹⁶⁾ ר"ה לא, רע"א.

⁽¹⁷⁾ שם כז, א.

⁽¹⁸⁾ מט"א סתקפ"ב סק"ג. סידור האריז"ל ואדה"ר במקומו.

⁽¹⁹⁾ להעיר מהידוע ע"ד גודל הפלאת עבודתם של רבותינו נשיאנו בתפלת ערבית דליל א' דר"ה (כפי שראינו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ממלא מקום אביו כ"ק אדנ"ע, וכל רבותינו נשיאנו שלפנ"ז), ומזה מובן שמעין זה ושמץ מנהו צ"ל גם אצל כאו"א מהחסידים.

⁽²⁰⁾ לקו"ת נצבים מז, ג. וראה סה"מ מלוקט ח"ג בתחלתו. וש"נ.

⁽²¹⁾ ויק"ר רפכ"ט. ועוד.

⁽²²⁾ זהר ח"א רכא, ב. ח"ג קז, ב. וראה פרדר"א פ"א.

⁽²³⁾ תהלים צה, ו.

⁽²⁴⁾ שם צג, א.

⁽²⁵⁾ ולהעיר מר"ה לא, א: "בששי היו אומרים ה' מלך גאות לבש, על שם שגמר מלאכתו ומלך עליהן".

כמארז"ל⁴ "אמר הקב"ה . . אמרו לפני בר"ה מלכיות . . כדי שתמליכוני עליכם", וע"י בני נעשה גם "מלך על כל הארץ".

ועפ"ז י"ל, שבקביעות דר"ה בסמיכות הכי גדולה ליום ראשון מודגשת שלימות הבריאה כולה (כל ששת ימי בראשית) כמו שהיא במעמד ומצב דיום ראשון שנקרא "יום אחד"²⁶, "שהי' הקב"ה יחיד בעולמו"²⁷, היינו, שגם לאחר שנבראו כל הנבראים שבעולם מאיר ומתגלה בעולם ש"הקב"ה יחיד בעולמו".

ועוד ועיקר, שבקביעות דר"ה **לאחרי** יום ראשון (ביום שני הסמוך אליו, אבל לא ביום ראשון עצמו), מודגש שבר"ה ישנו ענין **נעלה יותר** שבא לאחר יום ראשון ("יום אחד", ש"הקב"ה יחיד בעולמו") – החידוש שע"י עבודת האדם²⁸ בהוספה על שלימות הבריאה (כולל גם בריאת האדם) ע"י הקב"ה, כדלקמן.

ג. ובהקדים – שיום ברא אדה"ר הוא ראש השנה ("תחלת מעשיך . יום ראשון") לא רק בגלל השלימות **שבבריאת** האדם (בחיר הנבראים, יציר כפיו של הקב"ה²⁹) כשלעצמה, אלא גם (ובעיקר?) בגלל השלימות שנעשית בהבריאה כולה ע"י **עבודת** האדם, באמרו "בואו נשתחוה גו'", "ה' מלך גו'", שזוהי שלימות נעלית יותר משלימות הבריאה ע"י הקב"ה.

והענין בזה:

לאחרי גמר וסיום הבריאה כולה בבריאת האדם ביום הששי נאמר³⁰ "אשר ברא אלקים **לעשות**", שפירושו "לתקן"³¹, היינו, שלאחרי שלימות בריאתו של הקב"ה, "אשר ברא אלקים", צ"ל "לעשות" תיקון והוספה ע"י **עבודת האדם** ("אתם קרוין אדם"³², ע"ש אדמה לעליון³³) בקיום התומ"צ,

²⁶ בראשית א, ה.

²⁷ פרש"י עה"פ (מב"ר פ"ג, ח).

²⁸ כידוע שבריאת אדה"ר (ר"ה הראשון) היתה מצד בחי' כי חפץ חסד הוא, ועכשיו (בר"ה דכל שנה) **באתערותא דלתתא** (עבודת האדם) תליא מילתא (לקו"ת נצבים מז, ב. וראה סה"מ מלוקט שם. וש"נ).

²⁹ ראה ב"ר פכ"ד, ה. קה"ר פ"ג, יא (ב).

³⁰ בראשית ב, ג.

³¹ ראה ב"ר פי"א, ו ובפרש"י.

³² יבמות סא, רע"א.

³³ ראה עש"מ (להרמ"ע מפאנו) מאמר אכ"ח פל"ג. של"ה ג, א. כ, ב. רסח, ב.

שח, ב. ועוד.

כמודגש גם במתן־תורה בששי בסיון שנרמז ב"יום הששי" דמעשה בראשית, "הששי" בה"א יתירה, "הששי המיוחד"³⁴, "הוא ששי בסיון המוכן למתן תורה"³⁵ ש"יום ששי בסיון שקבלו ישראל התורה. . נחשב כאילו נברא העולם עתה"³⁶, ומדגישים בפסוקי שופרות דר"ה הענין דמתן תורה, כיון שבריאת העולם בר"ה היא בשביל עבודתם של ישראל בקיום התורה.

וביאור תוכן התיקון וההוספה שע"י עבודת האדם ("לעשות") לגבי שלימות העולם (כולל גם לאחר ששנברא בו האדם) מצד "אשר ברא אלקים" – שהשלימות שמצד הבריאה אינה אלא דרגת האלקות **שבערך להעולם**, וע"י עבודת האדם בקיום התומ"צ נמשכת ומתגלה בעולם גם דרגת האלקות **שלמעלה מהעולם**, ועד להמשכת וגילוי מהותו ועצמותו ית' בעולם³⁷, שזהו"ע דנתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים³⁸, שמציאות העולם (תחתונים) נעשית דירה שבה מתגלה מהותו ועצמותו ית'.

ויש לומר, שענין זה מרומז בבריאת האדם באופן ד"וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים"³⁹ – שע"י ה"נשמת חיים" שנפח⁴⁰ הקב"ה בגוף האדם שנעשה מ"עפר מן האדמה" שהוא היסוד דכל הבריאה כולה ש"הכל הי' מן העפר"⁴¹, ניתן כח להמשכת וגילוי ה"נשמת חיים" בכל הבריאה כולה: לכל לראש – גילוי ה"נשמת חיים" **דהבריאה עצמה**, שיהי' ניכר בעולם הכח האלקי שמהווה ומחי' את העולם (דרגת האלקות שבערך להעולם), ועוד ועיקר – המשכת וגילוי "נשמת חיים" **דהאדם**, "חלק אלקה ממעל ממש"⁴², חלק מן העצם

³⁴ פרש"י שבת פח, א.

³⁵ פרש"י בראשית א, לא.

³⁶ פרש"י שם (בחצע"ג – בשם ס"א).

³⁷ נוסף לכך שהתהוות העולם מאין ואפס המוחלט היא בכח העצמות (תניא אגה"ק ס"כ) – כי, כח העצמות שבהתהוות הוא באופן של הבדלה (ראה בארוכה ד"ה פתח אליהו תשט"ו פ"ו (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קה ואילך). וש"נ.

³⁸ ראה תנחומא נשא טז. ועוד. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

³⁹ בראשית ב, ז.

⁴⁰ "נפח" דייקא – "מאן דנפח מתוכי נפח, פי' מתוכיותו ומפנימיותו" (תניא רפ"ב).

⁴¹ קהלת ג, כ.

⁴² תניא שם.

ד"אלקה", שתתגלה בעולם גם דרגת האלקות שלמעלה מהעולם, ועד לגילוי מהותו ועצמותו ית'.

וענין זה נעשה ע"י עבודתו של אדה"ר שהכריז בכל הבריאה "בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו", "ה' מלך גאות לבש" – שנוסף על ההכרזה ד"ה' **עושנו**" (דרגת האלקות שבערך להעולם שעל ידה נעשית ההתהוות והקיום והחיות דהעולם), פעל אדה"ר בכל הבריאה ההשתחוואה הקשורה עם (ופועלת את) **הכתרת המלך**, "ה' מלך גאות לבש"⁴³, שמתגלה בעולם **מלכותו של הקב"ה**, דרגת האלקות שבאין ערוך (כלל) להעולם⁴⁴, ובפרט ע"פ הידוע⁴⁵ ששרש המלכות הוא למעלה מכל הספירות, בבחי' הכתר, ועד לפנימיות הכתר, ועד למהותו ועצמותו ית'.

ד. ויש להוסיף, ששני ענינים אלו (שלימות העולם מצד הבריאה, והשלימות היתירה שנעשית ע"י עבודת האדם) מרומזים גם בפרקי אבות שלומדים בשבת שלפני (וממנו מתברך⁴⁶) ר"ה – פרק חמישי ופרק ששי⁴⁷:

התחלת פרק חמישי, "בעשרה מאמרות נברא העולם" – השלימות שמצד הבריאה, דרגת האלקות שבערך להעולם; ופרק ששי⁴⁸, שהתחלתו "שנו **חכמים** בלשון המשנה", שע"י עבודתם של "חכמים"

⁴³ (בלשון חז"ל (פרדר"א שבהערה 22): "אמר להם באתם להשתחוות לי, בואו אני ואתם נלך ונלביש גאות ועוז ונמליך עלינו מי שבראנו, הלך אדם לעצמו והמליך אותו ראשון **וכל הבריות אחריו** ואמר ה' מלך גאות לבש וגו'".
⁴⁴ וגם התגלות המלכות בעולם היא (לא מצד התפיסת מקום דהעולם, כמו הגילוי ד"כי חפץ חסד הוא" שבהתחלת הבריאה, שרצונו ית' להשפיע חסד בעולם) באופן שהעולם אינו תופס מקום, כיון שמלוכה ענינה רוממות והתנשאות, ומציאות העולם אינה אלא מפני ש"אין מלך בלא עם". ועצ"ע. ואכ"מ.
⁴⁵ (ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' קז. וש"נ.

⁴⁶ כי, נוסף לכך שמיום השבת מתברכים כל ימי השבוע (ראה זח"ב סג, ב. פח, א), יש ברכה מיוחדת בשבת שלפני ר"ה – להיותו גם שבת מברכים דכל חודש תשרי, וע"י ברכתו של הקב"ה, שבכח זה מברכים בני"א את החדשים י"א* פעמים בשנה ("היום יום" כ"ה אלול. ובכ"מ).

(*) וע"פ המבואר לקמן בפנים שעבודת האדם קשורה עם בחי' "אחד עשר" (י"א), יומתק דיוק הלשון ש"ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה" (אף שבשנת העיבור מברכים ישראל י"ב חדשים).

⁴⁷ כדי לסיים הלימוד דפרקי אבות (גם) בכל שבתות הקיץ.

⁴⁸ כנגד יום ששי דמעשה בראשית וששי בסיון הקשורים עם ר"ה (כנ"ל ס"ג).

("כל בניך לימודי ה"י" 49) בלימוד ה"משנה" 50 הקשורה עם ענין הגאולה 51, נעשית גאולה מהמדידה וההגבלה דבריאית העולם 52 "בעשרה מאמרות", ע"י גילוי כבודו ומלכותו של הקב"ה, כהסיום והחותם דפרק ששי "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו, שנאמר 53 כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ואומר 54 ה' ימלוך לעולם ועד" – כוונת הבריאה בשביל ההוספה שנעשית ע"י עבודת האדם לגלות בעולם כבודו ומלכותו של הקב"ה שבאין-ערוך להעולם.

ואולי יש להעיר מהרמז בצירוף הפרקים **חמישי וששי** ביחד – שצירוף מספריהם עולה **אחד עשר**, כידוע 55 שמורה על בחי' "אנת הוא חד ולא בחושבן" 56, למעלה מעשר ספירות, ולמעלה מ"עשרה מאמרות" שכנגד העשר ספירות 57, ולמעלה גם מעשרת הדברות שבתורה הקשורים עם עשרה מאמרות 58, שבחי' זו נמשכת ומתגלה ע"י **עבודתם של ישראל** ב(לימוד וקיום ה)תורה, כמרומז בפסוק 59 "אחד עשר יום מחורב", שבמתן-תורה ב"חורב" ניתנו **עשרת** הדברות (דרגת התורה השייכת לעולם שנברא בעשרה מאמרות), ו"מחורב" (כשהולכים מחורב 60) מתחילה עבודתם של ישראל בתורה, להמשיך ולגלות (בתורה

(49) ישע"י נד, יג.

(50) כולל גם ברייתות, שאף שמצד עצמם אינם משנה, מצטרפים גם הם למשנה ע"ז ש"שנו חכמים (בכח עצמם) בלשון המשנה".

(51) כמארז"ל "אין כל הגליות הללו מתכנסות אלא בזכות המשניות, מ"ט גם כי **יתנו** (מלשון משנה) בגוים עתה אקבצם" (ויק"ר פ"ז, ג).

(52) ומרומז גם בענין ה"הלכות" (תוכנם וענינם של המשניות) – כדרשת חז"ל על הפסוק "הליכות עולם לו", "א"ת הליכות אלא הלכות" (מגילה כח, סע"ב. ו"ש"נ), שע"י "הלכות" נעשה "הליכות" בעולם, שהעולם מתעלה ועד באופן שבאין-ערוך לגמרי (הליכה) להמדידה והגבלה שמצד עצמו.

(53) ישע"י מג, ז.

(54) בשלח טו, יח.

(55) ראה רשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) ע' מח. אוה"ת דברים ע' יט. סה"מ עטר"ת ע' תקפז. ועוד.

(56) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(57) ראה מדרש שמואל כאן (ד"ה והחסיד ז"ל – בסופו).

(58) כדרשת חז"ל על הפסוק "עשרה עשרה הכף בשקל הקודש" (זח"ג יא, סע"ב).

(59) דברים א, ב.

(60) וההתחלה בזה בחורב עצמו – כמארז"ל (שבת פח, ב) "על כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה פרח נשמתו", היינו, שלאחרי התגלות **עשרת** הדברות (הקשורים עם עשרה מאמרות שבהם נברא העולם) ע"י **הקב"ה**, התחילה **עבודתם של ישראל** באופן **שלמעלה** מ(המדידה והגבלה ד)עשר – "פרחה נשמתו" (אלא שהחזירה להם

שירדה לעולם, ועל ידי זה גם בעולם) בחי' "אחד עשר", דרגת התורה כמו שהיא למעלה מהעולם, ועד כמו שהיא בעצמותו ית' ("אנת הוא חד ולא בחושבן")⁶¹.

ה. ויש לומר, שענין זה (ההוספה שנעשית ע"י עבודת האדם) הוא בהדגשה יתירה בהקביעות דר"ה ביום ב' ו(המשכו ב)יום ג' – "ב"ג המלך":

בהקביעות דר"ה בסמיכות הכי גדולה **ליום ראשון**, שבו מודגשת שלימות הבריאה כולה (בכל ששת ימי בראשית) כמו שהיא ב"יום אחד", "הקב"ה יחיד בעולמו" (כנ"ל ס"ב) – מודגשת השלימות שמצד בריאת העולם ע"י **הקב"ה** (לפני עבודת האדם); והעילוי שניתוסף ע"י **עבודת האדם** – מרומז בשלילת אפשרות הקביעות דר"ה ביום ראשון עצמו ("לא

הקב"ה בטל שעתיד להחיות בו את המתים (שבת שם), כיון ששלימות העבודה היא באופן דנשמות בגופים דוקא, כמודגש בהציווי ד"אחרי מות שני בני אהרן" (שקורין ביהכ"פ) שהכניסה אל הקודש צ"ל באופן ד"נכנס בשלום ויצא בשלום" דוקא).

⁶¹ ועפ"י יש לבאר מ"ש בפ' נצבים (ל, יא"ד) "לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא לא בשמים היא גו' ולא מעבר לים היא גו' כי קרוב אליך הדבר וגו'" – דלכאורה אינו מובן: מאי קמ"ל – לאחרית מתן-תורה, ולימודה לבני' במשך ארבעים שנה – ש"לא בשמים היא"?! ויש לומר, שהחידוש הוא (לא בנוגע לדרגת התורה ששייכת לעולם, אלא) בנוגע לדרגת התורה **שלמעלה לגמרי מהעולם***, שאף שמצד עצמה "נפלאה היא" ו"רחוקה היא", "בשמים היא" ו"מעבר לים"***, מ"מ, "לא נפלאה היא ממך גו' כי קרוב אליך גו'", מצד גודל מעלתם של ישראל ש"נצבים גו' לפני ה' אלקיכם גו'****.

(* ויתירה מזה – שקאי על מצות התשובה שהיא למעלה מהתורה (שלקן בכחה לתקן ולהשלים החסרון בתומ"צ), מצד מעלתם העצמית של ישראל שהם למעלה מהתורה.

(** פרטי הדרגות ד"נפלאה" ו"רחוקה", "בשמים" ו"מעבר לים" – ראה לקו"ת נצבים מה, סע"ד ואילך. סד"ה כי המצוה הזאת תרד"ע (סה"מ תער"ב-תרע"ו) ע' רחצ ואילך). ועוד. ולהעיר, שבלקו"ת שם מבאר שקאי על פנימיות וסתים שבתורה, שע"י נעשה ההתקשרות דפנימיות וסתים שבישראל עם הפנימיות וסתים דקוב"ה (נוסף על ההתקשרות דגליא שבישראל עם גליא דקוב"ה ע"י גליא שבתורה). ועפ"י יומתק שספר התניא, תושב"כ דתורת החסידות, "מיוסד על פסוק כי קרוב אליך הדבר מאד גו'" (כמ"ש רבינו הזקן בדף-השער), שבא בהמשך למ"ש לפני"ז "לא נפלאה היא ולא רחוקה היא", שיעקר החידוש בזה הוא בנוגע לפנימיות וסתים שבתורה, שנעשה (בפרט ע"י תורת החסידות) באופן ד"קרוב אליך הדבר מאד בפ"ך ובלבבך לעשותו".

(*** "דבהשתל" ה"ז בבחי' פלא ורחוק, אבל בנש"י אין זה בבחי' פלא ורחוק", כיון ש"הם מושרשים בעצמות אוא"ס כו" (סה"מ תער"ב-תרע"ו שם).

אד"ו ראש"⁶², כי אם בימים **שלאחריו**, ובמיוחד ביום שני וביום שלישי, **"ב"ג המלך"**.

והביאור בזה:

מבואר במדרשי חז"ל⁶³ שביום שני נבראת מחלוקת, וביום שלישי בטלה המחלוקת ונעשה שלום.

וענינו בעבודת האדם:

ה"מחלוקת" דיום שני היא מפני ההעלם וההסתר דמציאות העולם (עולם מלשון העלם⁶⁴) על אלקות, כי, המעמד ומצב ד"יום אחד", ש"הי' הקב"ה יחיד בעולמו", הוא מצד **בורא** העולם ("הקב"ה יחיד בעולמו", עולם שלו), אבל **העולם** (הנברא) **מצד עצמו** הוא במעמד ומצב של "מחלוקת" (שני); והחידוש דיום השלישי – שבטלה המחלוקת ונעשה שלום בין העולם לאלקות באופן **שהעולם גם מצד עצמו** "מסכים" (כביכול) עם אלקות.

וענין זה נעשה ע"י עבודתם של ישראל בקיום התורה – ששניהם (ישראל ותורה) נקראים "שלישי", "אוריאן תליתאי" . לעם תליתאי⁶⁵, שלישי המכריע בין החולקים, עי"ז ש"כולל ב' הדעות ושניהם מסכימים לדעת המכריע"⁶⁶ – כמארז"ל שישראל נקראים "שולמית, אומה שעשתה שלום ביני ובין עולמי"⁶⁷, ע"י עבודתם בקיום התורה ש"ניתנה לעשות שלום בעולם"⁶⁸.

ובעומק יותר:

הכוונה ב"מחלוקת" (דיום שני) היא גם (ובעיקר) ל"מחלוקת" דקדושה, ובלשון המשנה (בפרק חמישי דאבות⁶⁹ שלומדים בשבת

⁶² (וימתק יותר – שהדחי' דר"ה מיום ראשון (לא אד"ו ראש) היא בזמן שאין מקדשים ע"פ הראי' אלא ע"פ **החשבון**, שהחשבון נעשה ע"י **עבודת האדם**, משא"כ (בהקדוש ע"פ) הראי', שרואה מולד הלבנה ע"י הקב"ה.

⁶³ (ב"ר פ"ד, ו. זח"א יז, א. יח, א. ועוד.

⁶⁴ לקו"ת שלח לז, ד. ובכ"מ.

⁶⁵ שבת פח, א.

⁶⁶ המשך תרס"ו ע' תלה. וראה לקו"ש חכ"א ע' 111 ואילך. וש"נ.

⁶⁷ שהש"ר רפ"ז.

⁶⁸ רמב"ם הל' חנוכה בסופן (וראה לקו"ש ח"ח ע' 349 ואילך. וש"נ).

⁶⁹ משנה יז.

שלפני ר"ה) "מחלוקת שהיא לשם שמים (ש)סופה להתקיים . . . זו מחלוקת הלל ושמאי" – מחלוקת בתורה, מצד ההתחלקות (מחלוקת מלשון התחלקות) דב' קוין ימין ושמאל, חסד וגבורה, להקל או להחמיר⁷⁰ ;

והשלום (דיום שלישי) – נעשה ע"י המשכת והתגלות דרגא נעלית יותר בתורה שלמעלה מהתחלקות דב' קוין, ולכן כוללת שניהם ביחד, היינו, שע"י עבודתם של ישראל בלימוד וקיום התורה נמשכת ומתגלה (בתורה שירדה בעולם, ועל ידה גם בעולם) לא רק דרגת התורה השייכת לעולם (שלכן יש בה התחלקות דב' קוין), אלא גם דרגת התורה שלמעלה מהעולם, ועד לדרגת התורה כפי שהיא במהותו ועצמותו ית', אחדות הפשוטה שלמעלה מגדר התחלקות⁷¹.

ועפ"ז מובן שבהקביעות דר"ה (בסמיכות ליום ראשון, "תחלת מעשיך . . . יום ראשון", אבל לא ביום ראשון עצמו, אלא) ביום שני וביום שלישי (ב"ג), מודגש ענינו העיקרי של ר"ה (המלך) – החידוש שנעשה ע"י עבודת האדם בהוספה על שלימות הבריאה ע"י הקב"ה – שגם העולם מצ"ע (לא רק מצד הקב"ה כמו שהוא "יחיד בעולמו") שהוא באופן של מחלוקת "מסכים" עם אלקות, ולא רק עם דרגת האלקות שבערך העולם ("יחיד בעולמו", ע"ד "יחידו של עולם"), אלא גם דרגת האלקות שבאין-ערוך לגמרי להעולם, ועד למעלה מגדר התחלקות (בחי' "אנת הוא חד ולא בחושבן").

ו. וענין זה מרומז גם בהסימן "פתג המלך" בנוגע לקריאת התורה – "ב"ג המלך פת וילך", "שמחלקים נצבים וילך לשתיים", פרשת נצבים בשבת שלפני ר"ה, ופרשת וילך בשבת שובה:

בפרשת נצבים, "אתם נצבים גו' לפני ה' אלקיכם גו' לעברך בברית⁷² ה' אלקיך וגו'" – מדובר אודות מעמדם ומצבם של ישראל מצד **מציאותם**

⁽⁷⁰⁾ ראה תניא בהקדמה. שם אגה"ק סי"ג. ובכ"מ.

⁽⁷¹⁾ ויש לומר, שענין זה יתגלה ב"תורה חדשה מאתי (דייקא) תצא" (ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג) לעתיד לבוא, ואז תתקיים מחלוקת הלל ושמאי באופן שהלכה כשניהם (לאחרי התקופה הראשונה דימות המשיח שתהי' הלכה כב"ש), מצד דרגת התורה כפי שהיא בעצמותו ית', נמנע הנמנעות (נתבאר בארוכה בהתוועדות).

⁽⁷²⁾ "ברית והתקשרות כאילו נעשו לבשר אחד . . . ולכן נק' בלשון כריתת ברית, כמ"ש אשר כרתו את העגל ויעברו בין בתרין, כלומר, להיות שניהם עוברים בתוך גוף אחד להיות לאחדים" (לקו"ת ר"פ נצבים).

העצמית (להיותם בני אברהם יצחק ויעקב⁷³) כפי שנבראו ע"י הקב"ה (לפני העבודה⁷⁴), כמודגש גם בהתחלת וראש הפרשה בתיבת "אתם", שמדגישים לכל לראש **עצם מציאותם של ישראל**, ולאח"ז באים פרטי הענינים ד"נצבים היום כולכם וגו".

ובפרשת וילך, "וילך משה גו' בן מאה ועשרים שנה אנכי היום" – מדובר אודות מעמדו ומצבו של משה רבינו בגמר ושלמות עבודתו, ודוגמתו גם בנוגע **לשלמות עבודתו** של כאו"א מישראל מצד ניצוץ משה שבו⁷⁵.

והעילוי שניתוסף ע"י העבודה לגבי המעמד ומצב שלפני העבודה מודגש בשם הפרשה (שמורה על תוכנה⁷⁶) – **"וילך"** – שעני"ז נעשית הליכה אמיתית שהיא באין-ערוך⁷⁷ לגבי המעמד ומצב ד"נצבים"⁷⁸.

וכל זה מודגש יותר כשקורין פרשת נצבים בפ"ע ופרשת וילך בפ"ע (כשר"ה חל ביום ב' וביום ג'), כי, ככל שתגדל הדגשת מעלתם של ישראל לפני העבודה (ע"י הקריאה דפרשת נצבים בפ"ע), תגדל יותר הדגשת העילוי והשלמות שבעבודה (ע"י הקריאה דפרשת וילך בפ"ע).

⁷³ כהמשך הפרשה "למען הקים אותך היום לו לעם גו' וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב", ועד לסיום וחותם הפרשה, "לשבת על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם".

⁷⁴ ולכן עושים כריתת ברית על העבודה דקיום התומ"צ (כמבואר בפרטיות בהמשך הפרשה), כולל גם ההודעה ש"לא נפלאה היא גו' לא בשמים היא גו' כי קרוב אליך הדבר מאד גו'" (ל, יא-יד), והדגשת ענין הבחירה, "ראה נתתי לפניך וגו' ובחרת בחיים" (שם, טו-יט).

⁷⁵ ראה תניא רפמ"ב.

⁷⁶ ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. וש"נ.

⁷⁷ ויש לומר, שהעילוי ד"וילך" (ע"י עבודת האדם) הוא גם ביחס למעמד ומצב דבני" כפי שנחלקים לעשר סוגים, "אתם נצבים גו' ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימך", כנגד עשר ספירות שמהם נשתלשלו עשרה מאמרות, דרגת האלקות שבערך לעולם – כי, ע"י העבודה נעשית ההליכה ("וילך") לבחי' "אחד עשר" שלמעלה מעשר ספירות, "אנת הוא חד ולא בחושבן" (כנ"ל ס"ד), ודוגמתו בישראל שמתאחדים לאחדים כאחד באופן שלמעלה מהתחלקות לעשר סוגים, כמודגש במצות הקהל שבפרשת וילך.

⁷⁸ ולהעיר, ש"נצבים" רומז גם על מעמד ומצב הנשמה קודם ירידתה למטה, כמ"ש (מ"א יז, א) "חי ה' אלקי ישראל אשר עמדת לפניו" ("נצבים גו' לפני ה' אלקיכם"), וע"י ירידתה ועבודתה למטה נעשית בבחינת "מהלך" ("וילך משה"), כמ"ש (זכרי' ג, ז) "ונתתי לך מהלכים" (ראה תו"א ס"פ וישב. ובכ"מ).

ויומתק יותר דיוק הלשון בהסימן "ב"ג המלך פת וילך . . שמחלקים נצבים וילך לשתיים" – **שהחלוקה לשתיים**⁷⁹ (תוכנו של יום שני (הב' ד"בג") שנבראת בו מחלוקת), היפך האחדות ד"הקב"ה יחיד בעולמו", היא, כדי להדגיש את **החיבור האמיתי** שביניהם (השלום דיום שלישי, ג' ד"בג") ע"י עבודת האדם, שע"ז נעשה עליו שבאין-ערוך לגמרי, **"פת וילך"**, הליכה ("וילך") שהיא באופן של הבדלה ("פת") מהמעמד ומצב שלפני העבודה ("נצבים").

ז. ויש להוסיף, שהדגשת המעלה והשלימות שע"י עבודת האדם ("וילך") בהקריאה דפרשת וילך בשבת בפ"ע ("פת וילך") היא גם (ובעיקר) מצד תוכנו של השבת **שלאחרי** ר"ה ("פת וילך", שמחולק מפרשת נצבים שקורין בשבת **שלפני** ר"ה) – השבת שב"עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ"⁸⁰, **שבת שובה**:

בין ר"ה ליוה"כ (מבלי למנות ר"ה ויוה"כ עצמם) ישנם שבעה ימים רצופים, כל שבעת ימי השבוע, כנגד שבעת ימי השבוע שבכל השנה כולה⁸¹, שבהם נעשה התיקון והשלימות דשבעת ימי השבוע דשנה שעברה, וההכנה לשלימות העבודה דשבעת ימי השבוע דשנה החדשה – יום ראשון שבעש"ת כנגד ימי ראשון דכל השנה, יום שני כנגד ימי שני שבכל השנה, וכיו"ב בשאר ימי השבוע שבעש"ת, כולל שבת שובה, כנגד השבתות דכל השנה⁸².

וכיון ששבת שובה כולל כל השבתות דכל השנה כולה, מודגש בו ביותר תוכנו וענינו של יום השבת – **גמר ושליומות העבודה** – כמ"ש⁸³ "ויכולו השמים והארץ גו' וישבות ביום השביעי גו'", ש"עולה החיות

⁷⁹ להעיר, שנצבים וילך היא **פרשה אחת** שנחלקת לשתיים, דלא כשאר פרשיות מחוברות שמחברים שתי פרשיות נפרדות (ראה לקו"ש ח"ט ע' 298. וש"נ).

⁸⁰ ר"ה יח, א. וש"נ.

⁸¹ ראה סידור האריז"ל במקומו.

⁸² ומודגש ביותר כששבת שובה חל בפרשת וילך – דיש לומר, ש"וילך" רומז על ההליכה וההמשכה מיום השבת שמיני' מתברכין כולוהו יומין על כל ימי השבוע בכל השנה כולה. ומזה מובן שבשבת שובה (ובפרט כשחל בפ' וילך) צריכים לקבל החלטות טובות בנוגע להשבתות דכל השנה – הן בנוגע להקהלת קהילות בשבת, והן בנוגע לנתינת צרכי השבת (וכל השבוע) לכל מי שזקוק לכך באופן של הרחבה ותענוג, בשר שמן ויין ישן (וכמודגש בר"ה: "אכלו משמנים ושתו ממתקים"), מעין ודוגמא והכנה להסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר לעתיד לבוא.

⁸³ בראשית ב, א-ב.

שנמשך בששת ימי המעשה בעשרה מאמרות שנברא העולם (בחי' דיבור) לבחי' המחשבה⁸⁴. . ולכן שבת אותיות תשב⁸⁵, שענין שבת וענין תשובה הכל אחד, דהיינו **חזרת הדברים למקורן ושרשן**⁸⁶, ובלשון הכתוב⁸⁷ "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", היינו, שנמצאים בעוה"ז, נשמות בגופים (בכל התוקף דבריאיות הגוף⁸⁸) לאורך ימים ושנים טובות ועד לחיים נצחיים, במעמד ומצב הכי נעלה, כמו לפני הירידה למטה ("תשוב אל האלקים אשר נתנה"), ובאופן נעלה יותר באין-ערוך ("וילך"), כיון שישנו העילוי דגמר ושליומות כל העבודה.

ועפ"ז יש לומר, שהשבת שלפני ר"ה (פרשת נצבים) היא ע"ד ובדוגמת השבת **שלפני** התחלת הבריאה⁸⁹, ושייכת להבריאה, כפי שהבריאה היא בבחינת המחשבה **שלפני** המעשה, "סוף מעשה במחשבה תחילה"⁹⁰, והשבת שלאחרי ר"ה, שבת שובה (פרשת וילך), היא ע"ד ובדוגמת השבת **שלאחרי** גמר הבריאה בששת ימי המעשה, העלי' לבחי' המחשבה **לאחרי** גמר ושליומות המעשה.

ח. ויש לבאר גם הרמז בסימן "**פתבג המלך**" (סימן לזכרון חלוקת הפרשיות בהתאם לקביעות השנה, "ב"ג המלך פת וילך") – דכיון שכל עניני התורה הם בתכלית הדיוק, מובן, שבסימנים שבתורה שנקבעו ע"י גדולי ישראל לתועלת הזכרון יש גם תוכן בפ"ע⁹¹:

⁸⁴ ויש לומר, שהעלי' היא גם מבחי' "עשרה מאמרות" לבחי' "**אחד עשר**" ("אנת הוא חד ולא בחושבן"), כמודגש בכך ששבת שובה הוא **למעלה** מכל ה"עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ" (כולל גם ר"ה ויוה"כ), כיון שבו נעשה העילוי והשליומות ("ויכולו") דר"ה, וממנו מתברך יוה"כ. ועצ"ע.

⁸⁵ ובהדגשה יתירה ב"שבת שובה" (שכנגד השבתות דכל השנה) – שנקרא בשם "שבת **שובה**" (ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו – שבא לאחרי שתי שבתות דסליחות).

⁸⁶ לקו"ת דרושים לשבת שובה סו, ג.

⁸⁷ קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.

⁸⁸ ובלשון פרש"י בר"פ וילך: "יכול שתשש כחו ת"ל לא כהתה עינו ולא נס ליחו".

⁸⁹ פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ז. תורת העולה (להרמ"א) ח"ג פנ"ט. פי' חכמוני (לר' שבת דונולו) לספר יצירה פ"ד מ"ד.

⁹⁰ פיוט "לכה דודי".

⁹¹ דוגמא לדבר: ביאור הסימן יע"ל קג"ם – ראה תורת לוי"צ ע' קלט. ועוד.

"פתבג" ⁹² המלך – "הוא שם **מאכל המלך** בל" כשדים" ⁹³, ובלשון הכתוב ² "וימן להם המלך דבר יום ביומו מפתבג המלך ומיין משתיו" (מן היין אשר ישתה הוא) ⁹⁴, היינו, שבר"ה (שנקרא "המלך") מזמין הקב"ה (מלכו של עולם) לכא"א מישראל כל צרכיו (שנקראים ⁹⁵ "מאכל" ⁹⁶) על כל השנה כולה ("דבר יום ביומו") בתכלית ההרחבה, **משולחן המלך**!

וענין זה הוא בהדגשה יתירה בהקביעות דר"ה ביום ב' וביום ג', "ב"ג המלך פת וילך. . שמחלקים נצבים וילך לשתים" (שעל זה רומז הסימן "פתבג המלך") – שבזה מרומז ש"וימן להם המלך דבר יום ביומו מפתבג המלך" צ"ל וישנו מצד **עצם מציאותם** של ישראל (נצבים) גם **לולי** עבודתם (פת וילך, שמפרידים וילך מנצבים), וכפס"ד המשנה ⁹⁷ בנוגע לחיוב בעה"ב לפועלים: "אפילו אם אתה עושה להן **כסעודת שלמה בשעתו** לא יצאת ידי חובתך עמהם שהם **בני אברהם יצחק ויעקב**", ו"מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל" ⁹⁸, "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות" ⁹⁹, שהקב"ה צריך ליתן ונותן לכא"א מישראל "כסעודת שלמה בשעתו", לא רק "די מחסורו אשר יחסר לו" ¹⁰⁰, שכולל גם "סוס" ¹⁰¹ לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו ¹⁰², אלא גם "**לעשרו**", ועד להעשירות דשלמה בשעתו!

ומזה מובן גם בנוגע להדין ומשפט דר"ה שאין מקום לטענה של "משמאילים" ¹⁰³ – כי, השקו"ט שבין "מיימינים" ל"משמאילים" אינה אלא בנוגע לענין העבודה, אלא, מצד עצם מציאותם של ישראל בודאי ובודאי

⁹² הביאור ד"פתבג" ע"ד הקבלה – ראה לקוטי לוי"צ לזח"ב ע' פט (ויש לקשר עם המבואר כאן. ואכ"מ).

⁹³ פרש"י דניאל א, ה. ובפי' הרס"ג: "ממטעמי לחם מאכל המלך בגימטריא פת בג".

⁹⁴ מצו"ד עה"פ.

⁹⁵ ראה סנהדרין לח, א ובפרש"י.

⁹⁶ ואולי י"ל בפרטיות יותר: פת – דברים המוכרחים, ויין – דברים של תענוג.

⁹⁷ ב"מ רפ"ז.

⁹⁸ תהלים קמז, יט.

⁹⁹ שמו"ר פ"ל, ט.

¹⁰⁰ פ' ראה טו, ח.

¹⁰¹ כתובות סז, ב. הובא בפרש"י עה"פ.

¹⁰² ועד להנהגת המלכות באופן ד"חמישים איש רצים לפניו" (ש"ב טו, א. מ"א א,

ה).

¹⁰³ ראה תנחומא שמות יח. משפטים טו. ועוד.

שלכל הדעות הפס"ד הוא שצ"ל ההנהגה באופן ד"וימן להם המלך דבר יום ביומו מפתבג המלך", ובפרט שגם בנוגע לענין העבודה בודאי שרבו המזכין, כיון ש"כל ישראל בחזקת כשרות"¹⁰⁴, ובפרט לאחר עבודת התשובה דחודש אלול וימי הסליחות באופן ש"זדונות נעשו לו כזכויות"¹⁰⁵, ועד לזכויות ממש, ובודאי ש"נכתבין ונחתמין (בספרן של צדיקים גמורים) לאלתר לחיים"¹⁰⁶, לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ט. עפ"ז יש לבאר גם הקשר והשייכות לקביעות השנה – בש"ז¹⁰⁷:

מעלת השלימות שע"י עבודת האדם בהוספה על השלימות שמצד הבריאה עצמה שמודגשת בהקביעות דר"ה ביום שני (ב'), מודגשת גם בהקביעות דחשון וכסלו ששניהם שלמים (ש'), ובהקביעות דר"ח ניסן וחג הפסח ביום השבת (ז'), השלימות ד"שבע שבתות תמימות" – כי, ב' עניני שלימות שבקביעות השנה מתאימים להשלימות שמצד הבריאה והשלימות היתירה שע"י עבודת האדם: השלימות דחשון וכסלו (כתוצאה מקיבוץ שעות וימים מפני החלקים (תשצ"ג חלקים) שיש בכל חודש וחודש יותר על חצי היום¹⁰⁸) – שלימות **שמצד הבריאה**, והשלימות ד"שבע שבתות תמימות" (שלימות **בקיום המצוה** דספירת העומר) – שלימות **בעבודת האדם** (הקשורה ופועלת שלימות נעלית יותר לגבי שלימות הבריאה, תמימות כימי בראשית¹³).

ויש לומר, שענין זה מודגש גם בהשלימות דשנת העיבור, "שנה תמימה" – שאף **שמצד הבריאה** "יתרה שנת החמה על שנת הלבנה קרוב מאחד עשר יום"¹⁰⁹, מ"מ, "מוסיפין חודש אחד ועושין אותה השנה שלשה עשר חודש והיא הנקראת שנה מעוברת"¹¹⁰, הוספה שנעשית ע"י

¹⁰⁴ רמב"ם הלכות קידוש ח פ"ב ה"ב.

¹⁰⁵ יומא פו, ב.

¹⁰⁶ ר"ה טז, ב.

¹⁰⁷ ואולי י"ל לחידודי: ב' ש' הם כמו ב' ג' (ב"ג המלך), התחלקות (ב') ושלוש (ג'), החידוש שע"י עבודת האדם, וז' רומז על העלי' של אחרי שלימות העבודה, ענינו של יום השבת (כנ"ל ס"ז).

¹⁰⁸ רמב"ם שם פ"ח ה"ג.

¹⁰⁹ ויומתק הרמז בדיוק הלשון "קרוב מאחד עשר יום" – שע"י עבודתם של ישראל (שמודגשת בעיבור השנה) ממשיכים ומגלים בחי' "אחד עשר" (כנ"ל ס"ד).

¹¹⁰ רמב"ם שם פ"א ה"ב.

ב"ד של מטה¹¹¹, ולצורך **עבודתם של ישראל**, "מפני זמן האביב כדי שיהא הפסח באותו זמן, שנאמר שמור את חודש האביב שיהי' חודש זה בזמן האביב"¹¹².

י. ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בשנה זו – שנת ה'תשנ"ב:

הולך ומתקבל ע"י בנ"א הראשי-תיבות שנקבע ע"י בני ישראל למנין השנה – שד' אותיות הראשונים (ה'תש"נ) הם ר"ת **"הי' תהא שנת נפלאות"** (בהוספה על שנת נסים), והאות החמישית¹¹³ (ב') היא ראשי-תיבות **"בה"**, שה"נפלאות" אינם ענין פרטי בהשנה, אלא הם ענינה של השנה, וגם ראשי-תיבות **"בכל"**, ש"הנפלאות" הם בכל הענינים כולם¹¹⁴, **"בכל מכל כל"**¹¹⁵, וגם ר"ת **"בינה"**, ש"הנפלאות" הם באופן של "רחובות הנהר"¹¹⁶.

והענין בזה:

"נפלאות" – קאי (בעיקר) על הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כלשון הכתוב¹¹⁷ **"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"**, שבה יראו ("אראנו") בפועל ובגילוי השלימות שנפעלה ע"י מעשינו ועבודתינו במשך שית אלפי שנים דהוי עלמא בהוספה על השלימות שבהתחלת הבריאה, שנוסף על השלימות ד"עולם על מילואו נברא"¹¹⁸, **"אלה**

¹¹¹ ועל ידם נקבע גם בב"ד של מעלה, כמארז"ל שהקב"ה אומר למלאכי השרת **"אני ואתם נלך אצל ב"ד של מטה כו"** (דב"ר פ"ב, יד. וראה שמו"ר פט"ו, ב).

¹¹² רמב"ם שם רפ"ד.

¹¹³ להעיר מהעילוי ד"חמישית לפרעה", "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין", דרגא החמישית שלמעלה מסדר השתלשלות שמתחלק בכללות לד' עולמות (ראה לקו"ת ס"פ פינחס. ובכ"מ) – ע"ד ובדוגמת העילוי ד"אחד עשר" שלמעלה מסדר השתלשלות דעשר ספירות.

¹¹⁴ ולהעיר, שאות ב' היא אות **השימוש** בנוגע לכל הענינים כולם, ורומז שהשנה היא מבורכת בכל הענינים כולם שמתחילים בא' מאותיות הא"ב: **באורה, בברכה, בגדלות, בדיצה, בהוד והדר, בועד טוב, בזכיות גדולות, בחיים טובים וארוכים, בטוב הנראה והנגלה, ביעוד טוב, בכל, "בכל מכל כל", וכו'** – בכל הענינים באותיות עד אות תי"ו, **בתהלות ותשבחות על נפלאות הגאולה האמיתית והשלימה.**

¹¹⁵ כהנוסח בסוף ברכת המזון* – **"כמו שברך את אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל כן יברך אותנו כולנו יחד"**.

(*) בברכה רביעית, שרומזת על הגאולה הרביעית.

¹¹⁶ ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.

¹¹⁷ מיכה ז, טו.

¹¹⁸ ראה בר"ר פי"ב, ו. פי"ג, ג. פי"ד, ז.

תולדות (מלא) השמים והארץ בהבראם¹¹⁹, תהי' השלימות ד"אלה תולדות (מלא) פרץ¹²⁰, באופן של פריצת גדר, "פרצת עליך פרץ"¹²¹, "זה משיח, שנאמר¹²² עלה הפורץ לפניהם"¹²³.

"בכלי"¹²⁴ (ובפרט "בכל מכל כל") – כולל כל עניני טובה ושלימות האפשריים, כמובן ממארז"ל¹²⁵ שלשה הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא, אלו הן, אברהם יצחק ויעקב, אברהם דכתיב בי' בכל ("זה" ברך את אברהם בכלי¹²⁶), יצחק דכתיב בי' מכל ("ואוכל מכלי"¹²⁷), יעקב דכתיב בי' כל ("וכי יש לי כלי"¹²⁸), היינו, ש"כל" מורה ש"לא חסרו שום טובה"¹²⁹, הן השלימות שמצד הבריא, והן ובעיקר השלימות היתירה שע"י עבודת האדם, ועד להשלימות דסיום וגמר כל העבודה ("מעין העולם הבא") בעוה"ז¹³⁰, וענין זה נמשך מאברהם יצחק ויעקב לכאו"א מישראל.

"בינה", ובפרט בשייכות ל"נפלאות" ("נפלאות בינה"), נו"ן פלאות¹³¹ – מורה על הגילוי דשער הנו"ן דבינה בסיום וגמר העבודה בתכלית השלימות, כפי שמצינו במשה רבינו שבגמר וסיום עבודתו (כש"וילך

¹¹⁹ בראשית ב, ד.

¹²⁰ רות ד, יח.

¹²¹ וישב לח, כט.

¹²² מיכה ב, יג.

¹²³ אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

¹²⁴ להעיר לחידודי ש"בכל" בגימטריא נ"ב, שכולל כל הר"ת האמורים: נפלאות

בה, נפלאות בכל, נפלאות בינה.

¹²⁵ ב"ב טז, סע"ב ואילך.

¹²⁶ חיי שרה כד, א.

¹²⁷ תולדות כז, לג.

¹²⁸ וישלח לג, יא.

¹²⁹ פרש"י ב"ב שם.

¹³⁰ ע"ד המבואר לעיל (ז"ס) בנוגע לשבת פרשת וילך, שבת שובה.

¹³¹ זח"א רס"א, ב.

משה גו' בן מאה ועשרים שנה אנכי היום¹³²) נתעלה ל"הר נבו", "נו"ן¹³³ בו¹³⁴, באין-ערוך לשלימות הבריאה באופן ד"חמישים . . חסר אחת¹³⁵.

יא. ויש להוסיף, שהשלימות דהגאולה מודגשת גם בקביעות השנה:

הקביעות דר"ה ביום ב' (וג'), "ב"ג המלך פת וילך" – שגמר ושלמות העבודה דשבת שובה¹³⁶ הוא בפרשת וילך, שכולל גם ובעיקר ההליכה שבגמר ושלמות כל העבודה כולה, שכל בנ"י באים ושבים לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש, כמ"ש¹³⁷ "ילכו מחיל¹³⁸ אל חיל יראה אל אלקים בציון", ובלשון הכתוב בפרשת וילך "בבוא¹³⁹ כל ישראל ("הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו'¹⁴⁰) לראות את פני ה' אלקיך גו'¹⁴¹, ועד לסיום וחותם הפרשה ב"דברי השירה הזאת עד

(ר"פ וילך.¹³²

(ס' הליקוטים להאריז"ל ואתחנן (ג, כו) – הובא בשל"ה חלק תושב"כ פ' ואתחנן (שסט, א) בשם הרח"ו. ש"ך עה"ת עה"פ (בשם מצאתי כתוב). וראה בארוכה לקו"י במדבר יב, א ואילך (בשם המגיד). ועוד.

(יש לומר, שזהו גם פירוש הר"ת דשנת ה(תש)נ"ב – נו"ן בו.¹³⁴

(ועד"ז בסיום העבודה ד"שבע שבתות תמימות תהיינה", מ"ט ימים דספה"ע – שביום החמישים באים להעילוי דשער הנו"ן (ראה לקו"ת שם. ובכ"מ).

¹³⁶ להעיר, שבקביעות זו (ב"ג המלך) בא שבת שובה לאחר **שתי שבתות דסליחות**, שבזה מודגש ביותר ענין הגאולה – הן מצד כללות ענין **השבת**, שהוא מעין ודוגמת "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" (תמיד בסופה), הן מצד **שתי שבתות**, ש"אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד הן נגאלים" (שבת קיח, ב), והן מצד שתי שבתות **דסליחות**, ענין התשובה (ובפרט תשובה עילאה), ש"הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין" (רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה).

(*) נוסף על השייכות דכפל (שתי שבתות) להגאולה (ראה יל"ש ר"פ לך לך), ועאכו"כ כפל דשבת (שכל עיסקא דשבתא כפול), שמצ"ע שייך לגאולה.

¹³⁷ תהלים פד, ח.

¹³⁸ להעיר, ש"חיל" בגימטריא מ"ח, די"ל שרומז למספר השעות דב' ימי ר"ה ("יומא אריכתא"), בגימט' כדכד – ראה לקו"ת ד"ה ושמתי כדכד (פ' ראה כד, ד ואילך). ועוד.

¹³⁹ לא, יא.

¹⁴⁰ שם, יב.

¹⁴¹ ומודגש גם בהפטרה דשבת שובה – "שובה ישראל עד הוי' אלקיך", וידוע הפירוש בזה, שהתשובה היא עד שהוי' נעשה אלקיך (ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סה, א. ובכ"מ), וענין זה הוא בשלימות בביהמ"ק, "בבוא כל ישראל לראות את פני הוי' אלקיך", וכשם שבא לראות כך בא לראות, שרואה בגלוי "פני הוי' אלקיך", שהוי' נעשה אלקיך; והמשך ההפטרה "ונשלמה פרים שפתינו", אשר, השלימות האמיתית בזה היא ע"י הקרבת הפרים (מובחר שבקרבת) ע"ג המזבח שבביהמ"ק.

תומם", שרומז גם לשלימות השירה (מלשון תמים) דלעתיד לבוא (שירה עשירית¹⁴²), "שירו לה' שיר חדש"¹⁴³, לשון זכר, בגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי גלות¹⁴⁴.

הקביעות דחשון וכסלו ששניהם מלאים, "חדשי' שלמים" (ש') – השלימות החדשים מורה על השלימות דישראל¹⁴⁵ ש"דומין ללבנה" ו"מונין ללבנה"¹⁴⁶, ו"עתידים להתחדש כמותה"¹⁴⁷, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י "דוד מלך ישראל חי וקיים"¹⁴⁸, דוד מלכא משיחא.

[ויש להוסיף, שגם השלימות דשנת העיבור קשורה עם הגאולה – השוואת שנת הלבנה לשנת החמה, שרומז על המעמד ומצב דלעתיד לבוא ש"יהי אור הלבנה כאור החמה כאור שבעת ימי בראשית"¹⁴⁹].

והקביעות דחג הפסח ביום השבת (ז'), שהשבתות (דספה"ע) הן תמימות כימי בראשית – שתכלית השלימות ד"שבע שבתות תמימות תהיינה" היא ע"י הקרבת העומר ושתי הלחם בביהמ"ק השלישי.

יב. ויה"ר שבבואנו מסיימה של שנת אראנו נפלאות, ובהכנסנו לשנת נפלאות בה, נפלאות בכל, נפלאות בינה, תבוא בפועל ממש ותיכף ומיד ממש הגאולה האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ובלשון הכתוב בפרשת נצבים שקורין לעולם בשבת שלפני ר"ה: "ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו'"¹⁵⁰, וכמודגש במיוחד

¹⁴² להעיר מהמנהג בר"ה לנגן ניגוני רבתינו נשיאנו בהזכרת שמותיהם [ומתחיל מהקרוב אלינו – נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, אדמו"ר מהורש"ב, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר הצמח צדק*, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הזקן, המגיד והבעש"ט], דיש לומר, שניגונים אלו הם הכנה לניגון דשירה העשירית.

(*) להעיר, שערב ר"ה הוא יום הולדתו, ומזלו גובר, כולל ובמיוחד בנוגע לענין הגאולה המודגש בל' שמותיו, "צמח" ו"צדק", שמותיו של משיח.

¹⁴³ ישע' מב, יו"ד. ועוד.

¹⁴⁴ מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

¹⁴⁵ ולהעיר, שכשחשון וכסלו מלאים ישנם **שלושה** חדשים **מלאים** זה לאחר זה (תשרי (שלעולם מלא) חשון וכסלו) – "חזקה" בהשלימות דישראל שדומין ללבנה.

¹⁴⁶ ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

¹⁴⁷ ברכת קידוש לבנה (מסנהדרין מב, א).

¹⁴⁸ שם (מר"ה כה, א).

¹⁴⁹ שם (ע"פ ישע' ל, כו).

¹⁵⁰ ל, ג.

בהר"ת ד"נפלאות בכל", "בכל מכל כל", ש"בכל מכל כל" בגימטריא "קבץ"¹⁵¹ – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר בתפלת חנה¹⁵² (שמפטירין ביום א' דר"ה) "ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו"¹⁵³.

ובלשון התפלה בסיום ברכת שופרות (שבה מסיימים וחותמים ג' הברכות דמלכיות זכרונות ושופרות¹⁵⁴): "תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותינו", אשר, לאחר עבודתם של ישראל בתקיעת שופר¹⁵⁵ (ובפרט בב' הימים דר"ה) מקיים הקב"ה הבטחתו "והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול"¹⁵⁶, ולא רק בלשון עתיד, אלא בלשון הווה, ועד בלשון עבר, שכבר היתה התקיעה בשופר גדול, ותיכף ומיד "נפטרינ' לבתיהם לשלום"¹⁵⁷, לבית האמיתי דכאו"א מישראל – בית המקדש השלישי בגאולה השלישית ("יחינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו"¹⁵⁸).

¹⁵¹ ראה חידושי חת"ס לב"ב שם.

¹⁵² להעיר מהשייכות לבעלת היארצייט דו' בתשרי (שחל בשבת שובה)*, ששמה חנה, ר"ת חלה נדה הדלקת הנר** (מגלה עמוקות עה"ת פ' שלח (יז, ד) – בשם הגהות מיימוניות), ג' המצוות (שעליהם עומד כל בית ישראל) שניתנו לנשי ישראל, שבזכותן נגאלו ישראל ממצרים ובזכותן עתידין להגאל (סוטה יא, ב. יל"ש רות רמז תרו (בסופו)).

(*) כהקביעות בשנת ההסתלקות (תשכ"ה) שו' תשרי חל בשבת שובה פרשת וילך. – ולהעיר מהשייכות (א) לשבת שובה – "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", (ב) ולפרשת וילך – "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", "היום מלאו ימי ושנותי".
(**) להעיר מהשייכות לר"ה, יום ברוך אדה"ר – שהוא חלתו דמו ונרו של עולם, אשר, התיקון והשלימות בג' ענינים אלו (לאחרי החסרון שנעשה ע"י חטא עה"ד) נעשה ע"י עבודתן של נשי ישראל בקיום ג' מצוות אלו (ירושלמי שבת פ"ב ה"ו. ועוד).

¹⁵³ שמואל-א ב, י"ד.

¹⁵⁴ כמודגש גם בלשון חז"ל "אמרו לפני בר"ה מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כו' זכרונות כו' ובמה בשופר", וא' הפירושים בזה, ש"במה בשופר" קאי (לא רק על תק"ש, אלא) גם על פסוקי שופרות, היינו, שהענין דמלכיות וזכרונות נעשה (גם) ע"י פסוקי שופרות (ראה בארוכה לקו"ש חלק לה ו' תשרי (תשנ"ג). ושנ"ג).

¹⁵⁵ להעיר ולהדגיש מהסיום בדא"ח (דלכאורה צ"ע השייכות ובפרט בתור חותם) בסידור (עם דא"ח) שער התקיעות בסופו: "ולא יתארך זמן בירורים כ"כ ויבוא משיח ב"ב אמן וד"ל".

¹⁵⁶ ישע' כז, יג.

¹⁵⁷ סידור אדה"ז במקומו.

¹⁵⁸ הושע ו, ב. – וקאי על ביהמ"ק השלישי (בגאולה השלישית) שלאחרי (וכלל) שתי בתי מקדשות שלפניו (פרש"י שם). ולהעיר, ש"יחינו מיומיים" רומז גם על ב' ימים דר"ה, ו"ביום השלישי" רומז על צום גדלי* (חדא"ג מהרש"א לר"ה יח, ב), וע"פ הידוע

ובביהמ"ק עצמו – בכל שלש הקדושות שבו¹⁵⁹, ובפרט בקדש הקדשים

160

ועוד והוא העיקר – שכן תהי' לנו בפו"מ, ויתירה מזה, שכבר היתה לנו, בלשון עבר, ובפרט ע"פ הפתגם הידוע של רבותינו נשיאינו ע"ד הפירסום דביאת המשיח בעיתונים¹⁶¹, כפי שנתקיים בפועל ממש בתקופה האחרונה שנתפרסם בכו"כ עיתונים בעולם כולו (ויש להוסיף ולפרסם עוד יותר) ש"הנה זה (המלך המשיח) בא"¹⁶², ותיכף – **כבר בא** – בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, ובגלוי לעיני כל באי עולם, ועאכו"כ "לעיני כל ישראל"¹⁶³, ותיכף ומיד ממש.

שב' פירושם בפסוק א' שייכים זל"ז, מודגשת יותר השייכות דר"ה לביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית.

(*) וגם על יוה"כ (לקו"ת דרושי ר"ה סג, סע"ב. וראה בארוכה שיחת צום גדלי' תנש"א (סה"ש תנש"א ח"א ע' 20).

¹⁵⁹ (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ה).

¹⁶⁰ (שכולל ג' קדושות: קדשים (לשון רבים) – ב' דרגות, וקדש (הקדשים) – דרגא

שלישית (ראה לקו"ת פקודי ה, א. ובכ"מ).

¹⁶¹ (ראה סה"ש תורת שלום ע' 12: "דער רבי (אדמו"ר הזקן) האט געזאגט אַז

משיח וועט שטיין אין גאַזעטען . . אַלע אידען וועלען זיין פאַרטיג צו ביאת המשיח גלייך ווי עס שטייט אין גאַזעטען אַז ער גייט".

¹⁶² (שה"ש ב, ח. ובשהש"ר עה"פ.

¹⁶³ (סיום וחותם פ' ברכה.